Samvirke

NR. 3 - 1970 - 15. FEBRUAR

KL

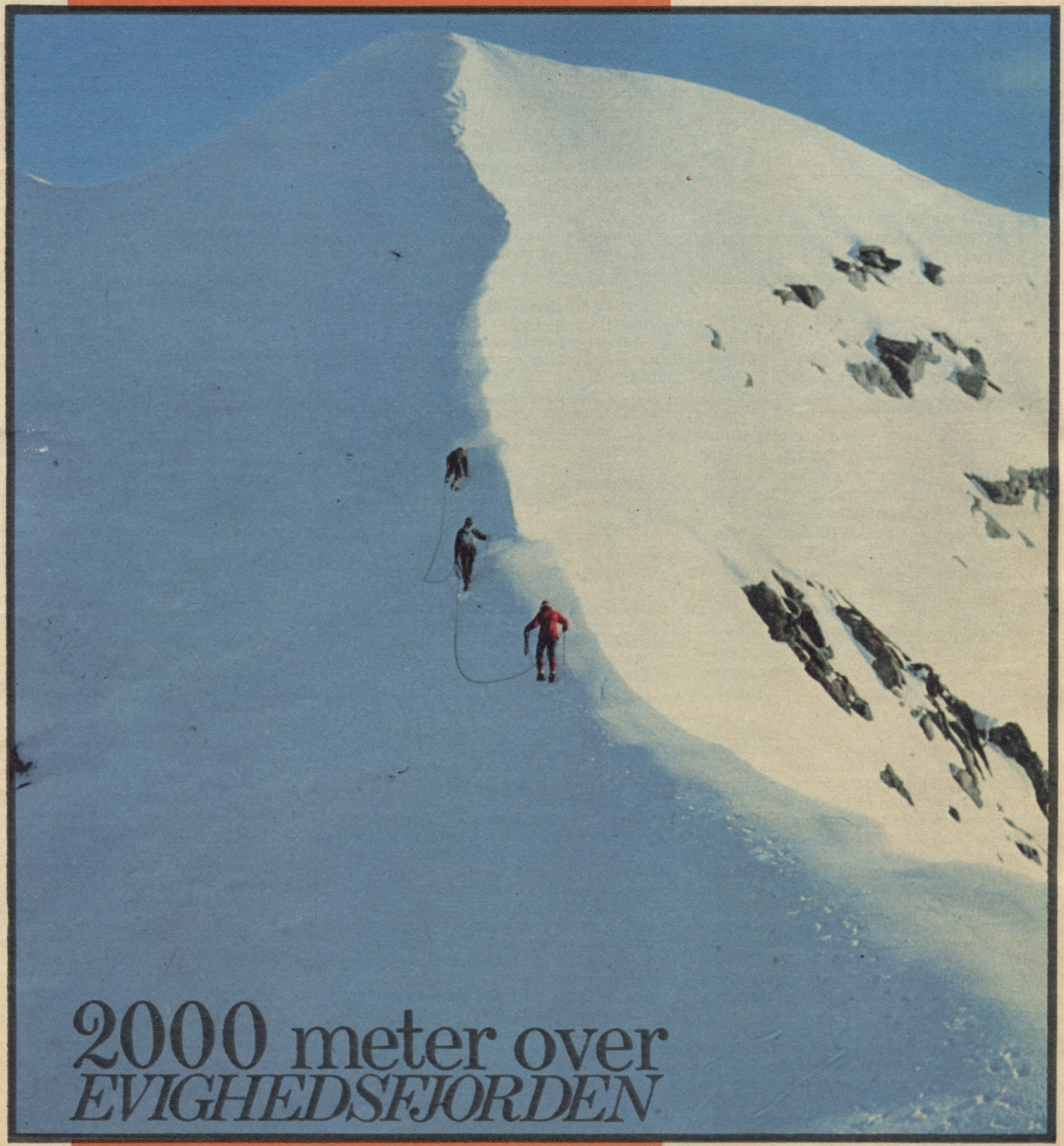

2000 meter over *EVIGHEDSFJORDEN*

Se inde i bladet billedreportagen fra 16 unge danskeres bestigning af Vestgrønlands højeste bjerg, Mount Atter

Bjergbestigerne på vej over et gletscherområde ved Mt. Atter. Hjulet bag på slæden er en slags distancemåler.

Toppen af Vestgrønlands højeste bjerg er nået. Det er artiklens forfatter, Finn Tolborg, der løfter det lille dannebrogsflag.

Første på VEST-GRØNLANDS HØJESTE

Vestgrønlands højeste bjergtinde blev for første gang besejret af danske, da 16 FDF-ere sidste sommer nåede toppen af det 2190 meter høje Mt. Atter. Her giver lederen af holdet, Finn Tolborg, en spændende beskrivelse af strabadserne og triumfen, illustreret med nogle af de billeder, ekspeditionen tog

danskere

TINDE

Jamen er han bjergbestiger? – Han ser jo ganske almindelig ud!

Af en eller anden grund *skal* en bjergbestiger være skulderbred, jernhård, stærk og med fuldskæg.

Det virker fjernt for de fleste, at egenskaber som gå-på-mod, eventyrlyst og fantasi er tilstrækkelige; men heldigvis er dette tilfældet.

I oktober 1968 udsendte de to danske ungdomsorganisationer FPF og FDF indbydelser til en Grønlands-tur i 1969, hvor man i 3 uger for kun 2000 kr. kunne få lejlighed til at dyrke forskellige discipliner i denne fascinerende del af riget.

Nogle skulle leve i bysamfund (*højskoleholdet*), nogle skulle foretage fjeldvandring i et naturskønt område (*naturholdet*) og nogle skulle ud på det helt eventyrlige på indlandsisen (*ekspeditionsholdet*). Målet for sidstnævnte hold var:

1. Foretage opstigning fra Sdr. Strømfjorden til indlandsisen i ca. 1500 meters højde.
2. Krydse et ca. 50 km bredt isplateau.
3. Foretage bestigning af Vestgrønlands højeste bjerg Mount Atter.
4. Foretage nedstigning til Evighedsfjorden.

Alt dette var der 14 dage til.

Forberedelserne var omfattende: Alpinudstyr (reb, pløkke, isøkser og jernpigge til støvlerne) skulle købes hjem fra Tyskland – proviant skulle indkøbes fra Sverige og Danmark, hvorefter det skulle pakkes i rationer – slæder skulle tegnes, laves og afprøves i vinteren 68-69 – kort og luftfoto samt oplysninger om isens konsistens skulle fremskaffes – 4-mands termotelte skulle indkøbes fra Sverige – forsikringer skulle tegnes osv.

Holdet kom til at bestå af 16 deltagere, hvoraf de 9 havde prøvet fjeldvandring og bjergbestigning før i Norge og Sverige.

I løbet af foråret 69 blev der trænet på livet løs med daglige løbeture og vandreture med rygsæk, således at den fysiske side af sagen kunne komme i orden.

Tre døgns mareridt

Kun to timer efter landingen på Sdr. Strømfjord flyvebase den 18. juli må vi 16 sige farvel til Grønlands-ekspeditionens øvrige 70 deltagere. Vi landsættes på Sdr. Strømfjordens sydbred efter 4 timers sejlads med politikutter.

De næste tre døgn indtil isplateauet nåes er et mareridt for alle.

Programmet er fem timers opstigning med 25 kg bagage, lejrindretning og spisning, to timers tilbagemarch og endelig fire timers opstigning med de resterende 15 kg pr. mand før vi segnefærdige af træthed kan krybe i poserne.

Dette at skulle gå to gange virker stærkt psykisk på alle.

Udstyret omfatter ca. 10 kg personlig bagage pr. mand, 60 liter sprit, 160 kg proviant, nødproviant til ekstra tre dage, telte, adskilte slæder, nødhjælpsgrej, radioer og fotogrej.

Provianten er pakket i dagsrationer, således at en gruppe på fire mand har alt, hvad der skal bruges i ét døgn i en 25 × 25 × 10 cm vandtæt pakket æske. Heri er der 10.000 kalorier fordelt på 30 forskellige fødevareartikler, og æsken vejer kun 2,8 kg.

Endelig efter tre dages opstigning når vi isen. Den er mere vand end is; men det lykkes dog at slå lejr.

Så snart isen er nået, samles de hjemmelavede slæder, og alt grej læsses på. Nu er det straks lettere. Vi er fire mand om hver slæde og vi skal nu kun gå én vej, nemlig fremad.

I begyndelsen er sneen meget våd, således at vi blot kan stikke gryden udenfor teltet, for at få den fyldt med vand. Det er uhyggeligt!!! Senere bliver sneen tør, men løs, således at vi mange steder synker i til knæet under marchen.

Første dagsmarch bliver kun på syv kilometer. Næste dag, tirsdag, giver yderligere 15 km frem, og det er nu begyndt at blive koldere. Da vi når frem til lejrpladsen kl. 22, kan vi i det fjerne se de tinder, som vi stræber efter. Temperaturen er nu ÷ 10 grader. Midt om natten vågner vi ved, at en snestorm er brudt løs og er ved at vælte teltene. Heldigvis har vi bygget snemur til beskyttelse.

Næste morgen står alt i snestormens tegn. Det fyger kraftigt hen over isen, og alt det, vi efterlod udenfor teltet, er begravet i store driver.

Hele dagen og næste nat fortsætter stormen, og vi må blive i teltene. Det vil være galmandsværk at fortsætte i det vejr. Midt på dagen hører vi en helikopter over området; men inden vi kommer ud af teltene, er den væk igen. Gad vide om det er os, den er ude at lede efter.

Vi nyder at hvile ud, selv om pladsen er trang for fire personer med al bagage i et telt, der er to meter på hver led. Men alle er rastløse.

Smilet kommer dog frem, da vi ved udpakning af vores dagsration finder en hilsen fra proviantpakkeholdet: 1,50 kr. og en lille seddel med inskriptionen: *Hermed en hjælp ved indkøb i nærmeste ishus.*

Klar til den store eftersøgning

For at holde kontakt med *naturholdet*, eller eventuelt radiostationerne på Vestkysten medbringer vi en af forsvarets radioer med tilhørende drejegenerator som strømforsyning. Stationen vejer 30 kg, hvilket gør den meget upopulær, især fordi det alligevel er umuligt for os at få forbindelse med omverdenen.

Da *naturholdet* efter fire dages forløb ikke har hørt fra os, sætter det sig pr. radio i forbindelse med et hold danske geologer, som råder over to helikoptere. Det bliver aftalt, at disse skal starte næste dag for at lede efter os. Samme dag kalder Sukkertoppen og Holsteinsborg Radio os med to timers intervaller, og Grønlands-fly ændrer ruten ind over vort område for at kikke efter os. Men alt er forgæves...

Om aftenen før eftersøgningen sidder radiovagten på *naturholdet* og lytter på forskellige frekvenser, og pludselig hører han meget svagt: *Her er FDF-ekspeditionshold – vi melder alt vel – intet hørt.*

Det lykkedes ikke at skabe kontakt; men det svage signal er tilstrækkelig til at afblæse eftersøgningen.

Torsdag morgen er vejret igen fint, og nu er isen meget hård efter fygningen. Dagsmarchen bliver på 22 km, og om aftenen kan vi etablere baselejren ved foden af Mount Atter, hvis tinde er 1000 m over os. Dette er et godt udgangspunkt for et bestigningsforsøg.

Undervejs hertil har vi mødt de første spalter i sneen, og det sker tit, at en stikker et ben igennem sneskorpen.

Så snart det er vanskeligt, går et rebhold forrest for at finde en ufarlig vej. Det nedsætter tempoet; men det ville være katastrofalt, hvis et slædehold smuttede igennem og endte i en spalte.

Mount Atter er opkaldt efter englænderen *Michael Atter*, som på en engelsk ekspedition i 1934 omkom under forsøg på at bestige bjerget. Siden har englænderne været der endnu en gang, og i foråret 69 forsøgte en fransk ekspedition at følge næsten samme rute som vi; men dårligt vejr slog dem tilbage.

Nu er det vores tur, som de første danskere, til at prøve en bestigning af det 2190 m høje bjerg.

400 meter ned til begge sider

Vi starter fra baselejren kl. 13 fredag den 25. juli. I begyndelsen går det rask fremad og opad. Solen er ubønhørlig, og alle er smurt ind i et tykt lag gletchercreme, snebriller beskytter øjnene, og på støvlerne er der sat en slags jernpigsko, til brug ved klatring på stejle sneskråninger. Alle har isøkser, og reb holder os sammen fire og fire.

Da vi når 1600 meters højde, bliver det

Første snelejr – i 1300 meters højde.

Snestormen er brudt løs, og nu er det svært at trække slæderne.

Det er nødvendigt at bygge snemure for at stormen ikke skal rive teltene bort.

Et (forgæves) forsøg på at få radiokontakt med omverdenen. Tre mand holder antennen i vejret, manden til højre leverer strøm ved hjælp af den håndrevne generator og midt i forgrunden kryber telegrafisten helt sammen på isen.

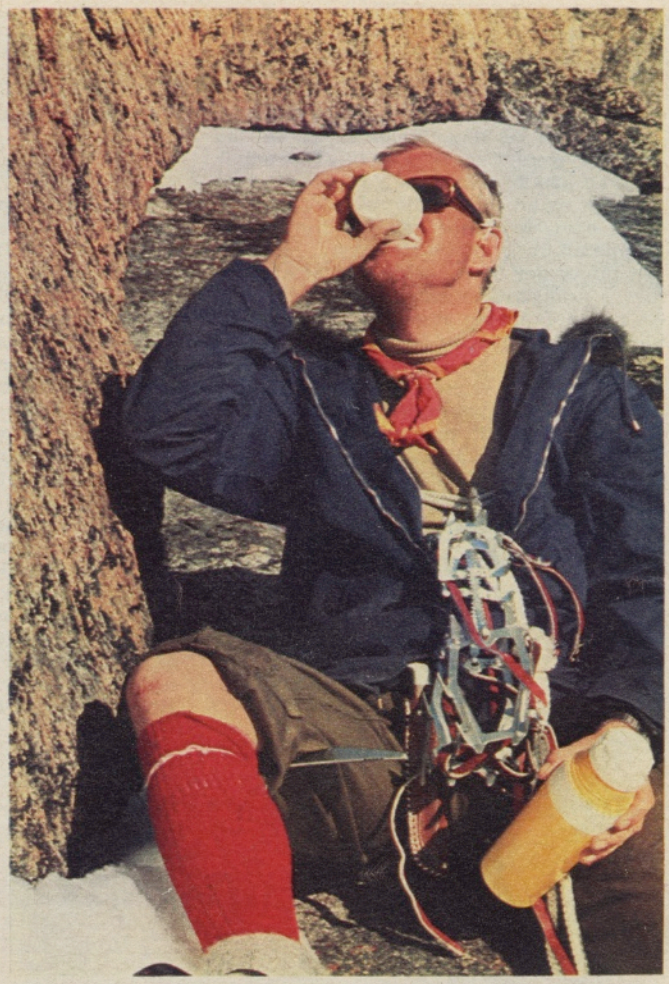

En hjertestyrkning efter 30 meters lodret klatring.

Angrebet på selve Mount Atter er begyndt.

vanskeligere. Stigningen er stor nu, og på et sted må vi klatre på en snekam, hvor faldet til begge sider er ca. 400 m. Her gælder det om ikke at blive svimmel. Vi har aftalt indbyrdes i rebholdene, at hvis én mand falder eller skrider til venstre, skal de andre reagere hurtigt og hoppe ud i afgrunden til højre ... Heldigvis bliver det ikke nødvendigt at afprøve det i praksis. Det sidste stykke af snekammen er meget smalt, og det går uendelig langsomt. Kun én ad gangen bevæger sig. Sneen er løs med overhæng, og hele tiden skal vi passe på ikke at skride.

Endelig når vi et stykke klippe, hvor vi skal klatre ca. 30 m lodret, og efter her på en lille afsats at have spist en nødration, klares de sidste 100 m ret let.

Lykønskning fra statsministeren

Toppen nåes kl. 20 og jubelen er stor. Vi føler os som pionerer. At vi har nået det mål, vi satte os så mange måneder i forvejen, er vældig tilfredsstillende.

Kl. 23 er vi igen i lejren og kan pr. radio udsende signalet:

HER ER FDF-EKSPEDITIONSHOLD – EFTER 7 TIMERS KLATRING LYKKEDES DET FOR 16 DANSKE AT NÅ TOPPEN AF MOUNT ATTER KL. 20.

Næste dag modtager vi lykønskninger pr. radio fra grønlandsministeren og fra statsminister *Hilmar Baunsgaard*, som besøgte Holsteinsborg i de dage.

Efter et par dages liv i baselejren må vi nu forsøge nedstigning til Evighedsfjorden, hvor politikutteren skal hente os tre dage senere. Denne nedstigning viser sig, som ventet, at blive meget problematisk, fordi faldet er meget stort.

Vi forsøger først at følge en gletcher; men da vi når ned i 500 m's højde, kan vi ikke komme længere på grund af meget dybe spalter og stejlt isfald. Vi bliver tvunget til at søge ind på klippen, som falder næsten lodret helt ned til fjorden. Og dette at skulle klatre nedad med 25-30 kg tunge rygsække er frygteligt. Men der er ingen anden udvej.

Det går meget langsomt, og hele tiden er vi i fare for stenskred og løse sten, som kan ramme os, der klatrer nederst. Efter 17 timers nedstigning når vi en anvendelig lejrplads 100 m over fjorden, hvor vi segnefærdige af træthed, støvede og forslåede endelig kan slå lejr. Aldrig har vi været udsat for noget lignende ...

Jeg selv prøvede at styrte, efter at en stor sten havde ramt min rygsæk. Heldigvis holdt en anden mig i rebet, indtil jeg fik svunget mig ind på klippen med den tunge rygsæk hængende i armhulerne. To gange røg en proviantpakke i dybet. Én gang fik en gruppe brug for en rød nødraket, efter et styrt. Både oppefra og nedefra ilede vi til hjælp. Én mand støttede den tilskadekomne, og en anden måtte tage hans rygsæk. Mange rygsække blev bøjede og beskadigede; men heldigvis slap alle fra den uhyggelige nedstigning uden større skader.

Her ved Evighedsfjorden bliver vi vasket for første gang i ti dage. Vidunderligt!!! Her kan vi slappe af i to dage, og her oplever vi at se og høre en stor gletcher kælve gang på gang.

Her er lejlighed til rigtig at nyde livet, se tilbage på oplevelserne og til at fostre nye vilde planer. Alle er enige om, at det skal være Grønland igen. Det er et vidunderligt naturland.

FINN TOLBORG

AJAX med Salmiak-Plus klarer al rengøring for Dem!

1 FLISER
Pletfri - spejlblanke!

2 EMHÆTTE
Gennemren i alle kroge - uden besvær!

3 VÆGGE
Som nye igen!

4 KOMFUR
Skinnende rent og lækkert!
(Fastbrændt fedt forsvinder omgående!)

5 GULVE
Rene og blanke!

6 MALET TRÆVÆRK
Rent - uden sorte fingre - blankt!

Flydende AJAX gør rent som en hvid tornado!